

»Ali je vredno živeti?«

»Ne,« je dejal Peter in nič več, kakor da je v tej nikalnici vsa vsebina njegovih razmišljanj, določena in nespremenljiva.

»In potem?« je vprašal Ado.

»In potem?« je povzel Peter. »In potem? Ni vredno, pa je! Vzemi rjuho, odtrgaj rob, namaži ga z milom in pritrdi ga na križe na oknu... ali pa počakaj, da bo vredno živeti...«

Ado je gledal v križe, kakor da meri višino okna in razmišlja, če ni omrežje pregosto in bi ne mogla njegova duša skozi. Misлил je že na to, in še ni storil. Vselej drži svoje življenje med prsti, ga gleda in šteje utripe, nosi preteklost in bodočnost na tehtnici:

Biti — ne biti!

Biti! In vendar je težko biti! Težje v tem trenutku kakor ne biti. In ne radi teže in trpljenja, ampak radi nezmislivosti, ki objema trenutke, na katere je pribit, in ga kljuje čas.

Od zunaj pa je prišel glas vijoline. Od bližnjih hiš nekje; in toliko, da je bila slišna, ker je veter jačil glasove in jih zopet glušil, da so pojemale kot luč v sapi.

Nekateri ljudje imajo take prste, da igrajo, kakor da bi igrali na svojem zvenem srcu. Duša se zlije v glasove in prekaša zemljo in nebo, ki onemela strmita.

Glas vijoline je ta večer jokal.

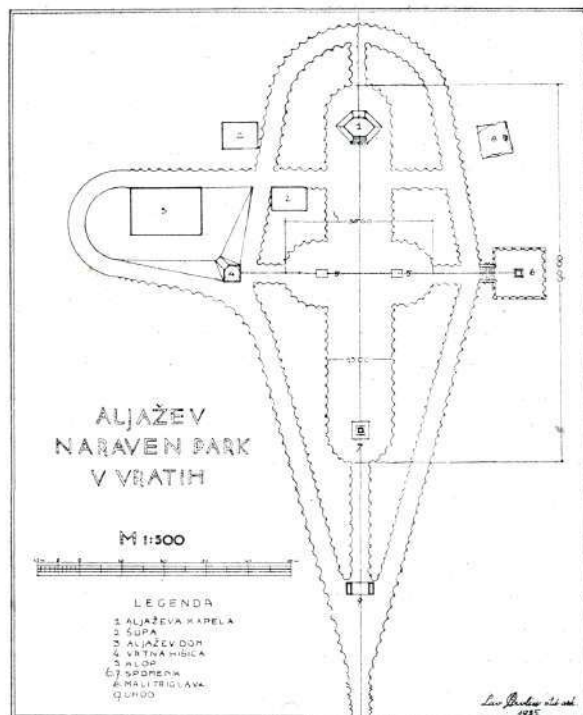
V samoto jetniških sten je odmeval ta plač strašno. Iz dna joka je drhtela neizmerna žalost. Iz žalosti tragedija. Katera drama se je izvršila? Sveža bolečina in kri sta tožila in se razodevala svetu. Poslušajoči so brali svojo lastno dramo v teh glasovih, ki jih je vsak sprejemal po svoje, razlagal po svoje, pretrpel po svoje.

Ado se je dvignil na komolec, gledal je skozi okno in je videl kos neba, na nebesu eno samo temno drevo, ki je rastle iz za črnega zidu in zvezdo poleg njega.

V naslednjem hipu se je dvignil ves in strmel v praznino... Iz drugega nadstropja jetnišnice se je utrgal strašen glas in padel na dvorišče, se odbil od sten, pljusknil skozi gosto zamrežena okna v vse celice, zasadil svojo ostrino v duše in se umaknil.

»Mama!«

Nato je prišel drugi glas, strašnejši od prvega, dvignil je telesa s postelj, razprl usta in oči, prebodel duše skozi in skozi, da

Vurnikova šola: Park v Vratih

so trepetale kakor mrčes na bilki in se vrnil v tiho, odkoder je prišel.

Prišel je tretji glas iz istega grla. Vsak pa je bil močnejši, bolj hripav in prodirajoč, da so duše trepetale pod njim kakor žival pod šibo in niso vedele, kam naj ubežijo iz telesa...

»Mama! Mama!«

Padalo je kakor udarci, zaporedoma, brez prestanka. Tolkli so, kakor po nakovalu, da prebijejo železo.

Ljudje so tekli po hodniku, nekdo je bežal po stopnicah. Med presledki klicev se je slišal govor...

V celici št. 72 je bil obnorel človek. To je bilo vse! To je bilo dovolj! Osemnajstletni mladenič; njegova mladost ni poznala ne očeta ne matere, ne bratov ne sester. Bil je sam. Dvajset mesecev praznega življenja je zijalo pred njim. Ta človek je bil dober, da nikomur ni storil žalega in je skorjo kruha delil s svojim sovražnikom, a je imel eno napako: ni smel misliti.

Nikomur ni povedal, kaj misli. O nezmislivosti 'biti' in zmislu 'ne biti', ali o nasprotnem? Kdo ve? Kadar je počenil na slamnjak in podprl brado z rokama, so se mu spremenile oči. Ali so bile v svobodnem polju ali v pokrajinah neznanega? Kdo ve? Postekle-